

Beter leren lezen met close reading

Zo maak je de close reading-aanpak onderdeel
van begrijpend lezen op jouw school

op jouw manier

Inhoud

1. Inleiding	pag. 3
2. Wat is close reading eigenlijk?	pag. 4
3. Implementatieplan maken	pag. 6
Vorbereiden	pag. 9
Uitvoeren	pag. 11
Evalueren	pag. 16
Bijsturen	pag. 18
4. Verantwoording	pag. 19

Auteur

Lotte Steen is oud-leerkracht en werkt nu voor Faqta als productontwikkelaar. Het afgelopen jaar was ze de stuwende kracht achter de ontwikkeling van een nieuwe begrijpend lezen-methode waarbij de close reading aanpak centraal staat. "Door vaak herlezen en aandacht te geven aan woordenschat ontwikkelt iedere leerling een dieper tekstbegrip", zegt ze hierover. Daardoor helpt de aanpak leerlingen beter voor te bereiden op het leren op de middelbare school én op de rest van hun toekomst.

1

Hoe maak je de close reading-aanpak onderdeel van begrijpend lezen?

Wanneer je close reading een vast onderdeel laat zijn van de begrijpend lezen-les, zul je zien dat de leesvaardigheid van je leerlingen met sprongen vooruitgaat. Maar er zal meer gebeuren. Moeten lezen wordt willen lezen. De leerlingen voelen zich minder geïntimideerd wanneer ze een complexe tekst onder ogen krijgen. Tijdens het vrij lezen verslinden ze de boeken die ze voorheen misschien lieten staan. Maar hoe ga je dat voor elkaar krijgen? Om je hierbij te helpen, hebben we dit handboek gemaakt.

Wat is close reading eigenlijk?

Voordat je begint met de implementatie van close reading, is het handig dat je enigszins een idee hebt van wat close reading inhoudt en welke positieve effecten deze aanpak op de leesvaardigheid van je leerlingen kan hebben, zoals je hieronder kunt lezen. Wees gerust: je hoeft hiermee nog geen enkele ervaring te hebben. Laat staan dat je expert op het gebied van close reading hoeft te zijn. Dat komt namelijk 'vanzelf' wel wanneer je begint met het opnemen van de close reading-aanpak binnen je onderwijs.

Close reading in het kort

Bij close reading lees je dezelfde tekst meerdere keren zodat je als lezer, ook van complexe teksten, een diepgaand tekstbegrip krijgt. Daarbij heeft het lezen iedere keer een ander doel. De eerste keer lees je de tekst om een globaal beeld te krijgen waar het over gaat. Vervolgens ga je lezen met als doel letterlijk begrip te krijgen van de tekst. Dat doe je onder andere door tijdens het lezen te zoeken naar antwoorden op vragen als wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe. Bij de derde keer lezen leg je de focus op de betekenis. Als lezer probeer je dan de hoofdgedachte van de tekst te begrijpen en te achterhalen wat de schrijver precies wil overbrengen.

Bij close reading is interactie, tussen zowel leerlingen onderling als tussen leerlingen en de leerkracht, een belangrijk onderdeel dat bij iedere leessessie terug moet komen. Niet iedere tekst is geschikt voor deze aanpak. Het is belangrijk dat je authentieke en complexe teksten kiest; teksten die je ook in het dagelijks leven kunt tegenkomen. Op die manier halen leerlingen, die hun leesvaardigheden hebben ontwikkeld door middel van close reading, betere scores voor begrijpend lezen dan leerlingen die zich enkel richten op leesstrategieën. Over de close reading-aanpak valt nog veel meer te vertellen. Lees de whitepaper 'Close reading helpt je écht te begrijpen wat je leest' voor een uitgebreidere uitleg en hoe dit in de praktijk eruit kan zien.

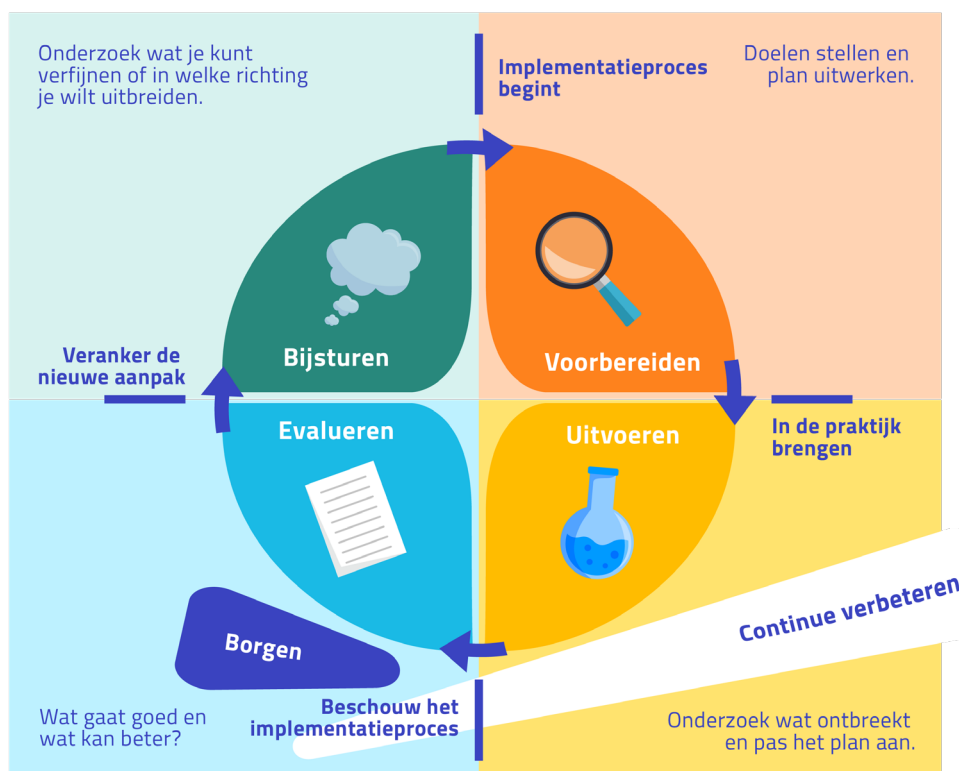
Meer lezen over wat close reading is?

Ontdek met de whitepaper wat close reading inhoudt, hoe je deze aanpak toe kunt passen in je begrijpend lezen-les en waarom het nou zo goed werkt bij begrijpend lezen.

[Download de whitepaper](#)

Doel van goede implementatie

Voor het invoeren van de close reading-aanpak, of het verrijken van je begrip van lezen-lessen met deze aanpak, maken we gebruik van **de cirkel van Deming**. William Edwards Deming, een Amerikaanse statisticus, richtte zich tot het management van diverse Japanse bedrijven waarin hij stelde dat verbetering van kwaliteit zal leiden tot een vermindering van uitgaven en tot een vermeerdering van productiviteit en marktaandeel. Meerdere Japanse producenten pasten zijn technieken toe en ervoeren een nieuwe internationale vraag naar Japanse producten. Het originele proces van Deming gaat uit van vier fases die in een cyclus worden doorlopen: Plan, Do, Study en Act (PDSA). In het geval van de implementatie van thematisch werken ziet onze kwaliteitscirkel van Deming er iets anders uit.

Figuur 1.1: Gebaseerd op: <https://deming.org/explore/pdsa/>

De kwaliteitscirkel van Deming is van oorsprong bedoeld om problemen op te lossen dan wel verbeteringen aan te brengen. Wat betreft close reading kijken we er net even anders naar. We zetten dit proces in om doelen te bereiken. De cyclus wordt daarbij een aantal keer herhaald zodat alle onderdelen optimaal geïntegreerd kunnen worden in de dagelijkse praktijk. Niet alles hoeft daardoor in één keer perfect te gaan. Deze kwaliteitscirkel helpt je om het overzicht te houden, je doelen voor de langere termijn te bewaken en aan te passen aan een veranderende werkelijkheid. We vatten het proces hieronder eerst samen met betrekking tot een verandering in je aanpak zoals een andere manier van begrip van lezen-onderwijs geven.

Implementatieplan maken

Zoals je hiervoor hebt gelezen, moet er, wanneer je begint met close reading, veel tegelijkertijd gebeuren. Dat zal heus niet in één keer goed gaan. Dat is dan ook de reden dat we gebruikmaken van de kwaliteitscirkel van Deming. Als je die inzet, zorg je voor een continue verbetering. Een kritische leerkracht zal zeggen: experimenteer ik dan niet op mijn leerlingen? In zekere zin wel. Maar aangezien we iedere nieuwe aanpak voor begrijpend lezen een verbetering vinden ten opzichte van bestaande methodes, zijn we ervan overtuigd dat zelfs experimenteren beter is dan hoe het nu is. En door deze gids te volgen, kom je goed beslagen ten ijs.

Liever een snelle route?

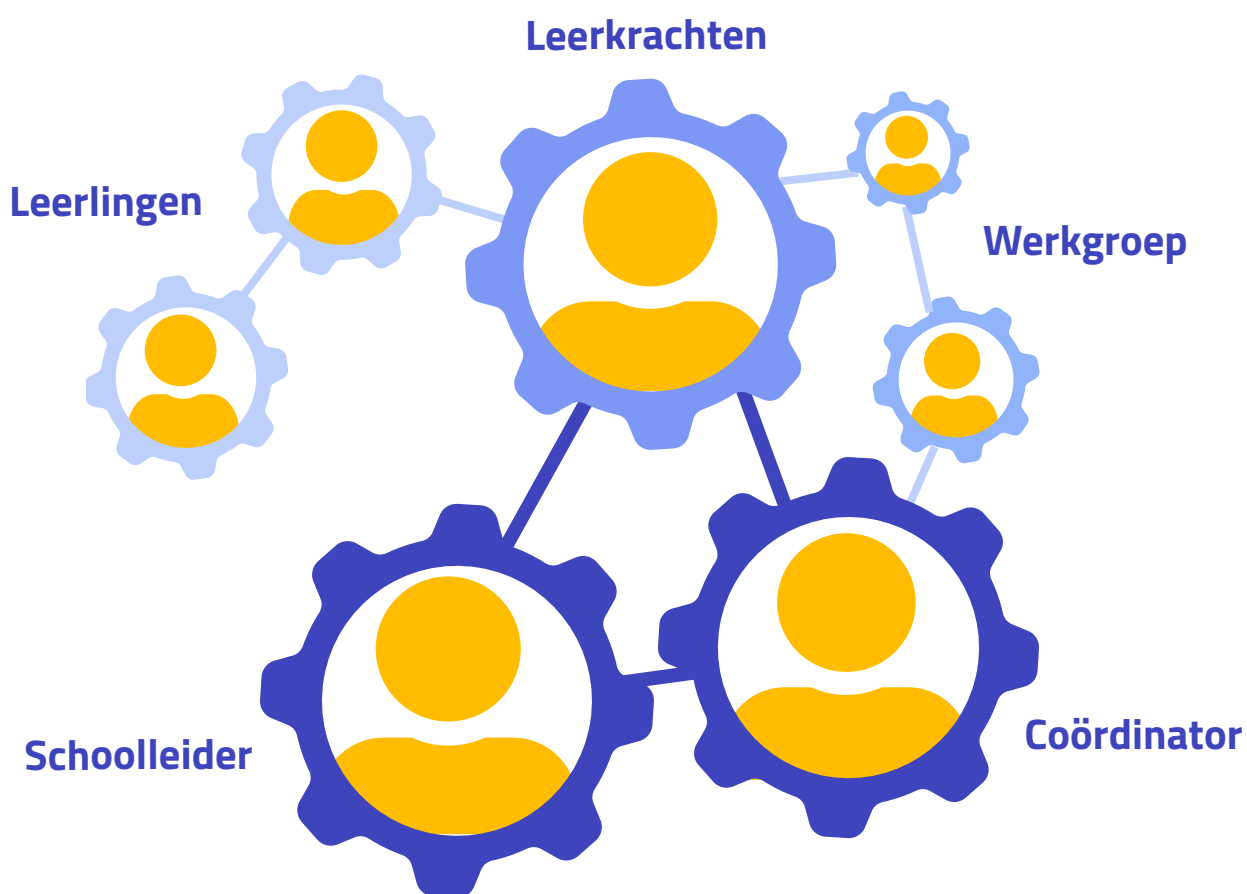
Inmiddels zijn er in Nederland meerdere methodes voor begrijpend lezen beschikbaar waarin de close reading-aanpak centraal staat. Staar je echter niet blind op het begrip close reading alleen, zoals we ook in deze implementatiegids aangeven. Kennisopbouw, bijvoorbeeld door een koppeling met wereldoriëntatie, en aandacht voor aansluitende leesboeken zijn minstens net zo belangrijk om kwalitatief hoogwaardig begrijpend lezen-onderwijs te bewerkstelligen.

Wat ga je doen?

Grofweg zijn er een drietal zaken waarmee je aan de slag zal gaan. Belangrijk is het kiezen van geschikte teksten. Deze moeten voldoende complex zijn en bij voorkeur aansluiten op onderwerpen die op dat moment al behandeld worden in de klas. Daarnaast zul je, vooral in het begin, tijd moeten inruimen voor het voorbereiden van de lessen. Maar dat is geen probleem voor je omdat je weet wat er van je verwacht wordt. Je hebt immers een training in close reading gevolgd of je er middels verschillende artikelen en boeken in verdiept.

Wie maken het plan?

Welke verandering je binnen het onderwijs ook wil doorvoeren, je kunt het nooit alleen. Dat maakt het juist ook leuk. Samen geef je de close reading-aanpak een plek binnen jullie begrijpend lezen-onderwijs. En daar ga je ook samen de resultaten van zien. Hieronder hebben we de belangrijkste betrokkenen op een rijtje gezet, met een korte beschrijving van wat een ieder gaat doen. Hierbij willen we benadrukken dat niet alle taken per se zodanig verdeeld hoeven te worden. Vanzelfsprekend kan dit ingevuld worden zoals het op jullie school het beste past.

De rollen

Schoolleider

Een van je verantwoordelijkheden als schoolleider is het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs. Daaruit komt ook de wens om de taalvaardigheid van de leerlingen te verbeteren door close reading in te voeren als onderdeel van begrijpend lezen. Taken binnen dit proces zijn bijvoorbeeld het aanstellen van een werkgroep en het maken van een planning voor trainingen en studiedagen.

Coördinator

Deze persoon zal de close reading-werkgroep leiden. Bij voorkeur is dit de taalcoördinator en kan deze, in de rol van expert-leerkracht op het gebied van close reading, ook de rest van het team coachen.

Werkgroep

Vanuit de visie van de school en de door de coördinator en schoolleider opgestelde doelen, maken zij een plan voor het eerste jaar om close reading te implementeren. Daarbij richten ze zich vooral op praktische zaken en zoeken uit hoe de verschillende taken het beste over het hele team verdeeld kunnen worden.

Leerkrachten

De implementatie van close reading binnen het begrijpend lezen-onderwijs staat of valt bij de medewerking vanuit het team. Dit zijn de leerkrachten van groep 5 tot en met 8, en eventueel van groep 4 als je al eerder een (voorzichtige) start met begrijpend lezen wilt beginnen. Zij zullen enthousiast gemaakt moeten worden en over de juiste kennis beschikken om e.e.a. voor elkaar te krijgen. Zij geven input tijdens besprekingen en evaluaties. Bij de leerlingen gaan zij actief op zoek naar feedback.

Leerlingen

Het is belangrijk om te weten te komen welk effect het close reading op de leerlingen heeft. Het is belangrijk dat zij evalueren en reflecteren op het onderwijs.

Fase 1: Voorbereiden

Nu duidelijk is wie welke rol speelt bij de implementatie van de close reading-aanpak, kunnen we van start met de eerste fase in de cyclus: het voorbereiden.

Coördinator en werkgroep aanstellen

Het proces begint met het aanstellen van een coördinator. Dit zal in bijna alle gevallen de taalcoördinator zijn, die op zijn beurt weer de werkgroep zal samenstellen. Mocht er binnen het team al iemand met kennis van close reading zijn, dan is die persoon vanzelfsprekend ook geschikt als coördinator. Op zijn minst wordt diegene lid van de werkgroep.

Hoe de werkgroep vervolgens de implementatie van close reading vorm gaat geven, is afhankelijk van de voorkeuren binnen de school en de mogelijkheden die er zijn. Dit is aan **de werkgroep** om te bepalen. Hieronder schetsen we kort een aantal mogelijkheden.

Implementeer close reading als een nieuwe methode

Het invoeren van de close reading-aanpak bij begrijpend lezen kun je aanvliegen als het implementeren van een nieuwe methode. In de laatste periode van het jaar gaat **de coördinator** met alle klassen de nieuwe aanpak uitproberen. Op deze manier kun je rustig beginnen. Eventuele knelpunten kun je al verhelpen voordat de aanpak een vaste plek krijgt in de klas. Om praktische redenen voor de leerlingen zou je groep 8 daarbij in eerste instantie achterwege kunnen laten. Houd er dan wel rekening mee dat de leerkracht van groep 8 wel meegenomen moet worden in de voorbereiding en trainingen.

Omdat ook de leerlingen nog onbekend zijn met close reading, kun je overwegen om het gefaseerd in te voeren. Dan begin je met groep 5 en komt er ieder jaar een groep bij. Nadeel hierbij is dat je ieder jaar ook weer leerkrachten moet opleiden in de aanpak en dat je per definitie vier jaar bezig bent voordat de nieuwe vorm van begrijpend lezen volledig is geïntegreerd in je onderwijs. Het grote voordeel van gefaseerd invoering is dat alle betrokkenen kunnen wennen aan de nieuwe aanpak. Beginnen met close reading kan namelijk net zo complex zijn als de teksten voor close reading zelf. Alles lijkt met elkaar samen te hangen. Net zoals de leerlingen meerdere keren moeten herlezen om de tekst volledig te doorgronden, geldt dit ook voor jullie als team met betrekking tot close reading zelf. **De leerkrachten** zullen de aanpak stapsgewijs in moeten voeren en vooral accepteren dat niet alles in één keer perfect zal zijn. Als leerkracht zul je moeten leren wat close reading inhoudt, hoe je een tekst modelt, aan welke eisen een geschikte tekst moet voldoen en hoe je deze kunt laten aansluiten op bijvoorbeeld wereldoriëntatie.

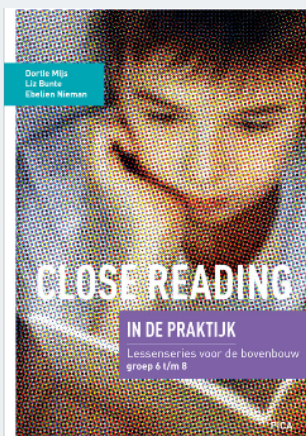
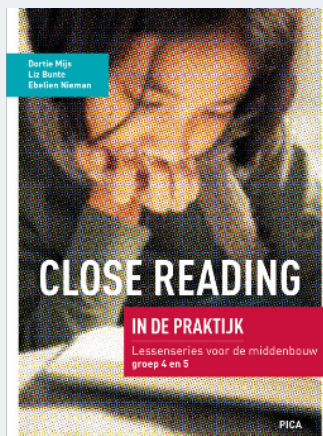
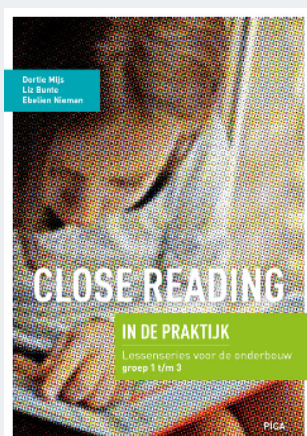
Studiedagen en trainingen inplannen

Wanneer je gaat beginnen met iets nieuws, wil je goed voorbereid zijn. Close reading is een aanpak die je moet leren kennen. Voordat je die echt onderdeel van je begrijpend lezen-onderwijs kunt maken, zul je moeten weten wat close reading is en hoe je dat in de praktijk moet brengen. Een training met het hele team is daarom niet alleen aan te raden, maar in veel gevallen zelfs noodzakelijk. In het eerste jaar zal **de schoolleider** relatief veel aandacht moeten besteden aan training op het gebied van deze close reading-aanpak. Hiervoor zijn verschillende workshops en cursussen beschikbaar en je kunt dit zo uitgebreid doen als je wilt. Begin wel laagdrempelig. Je kunt het ook dicht bij huis zoeken. Misschien is er binnen de stichting wel een expert op het gebied van close reading aanwezig die je team hierbij door middel van een workshop op weg kan helpen.

Expert-leerkracht close reading

Als er nog geen expert-leerkracht binnen het team is, dan is het zeker aan te raden om iemand hiertoe op te leiden. Tijdens het implementatieproces is het namelijk van belang dat deze met de juiste bagage samen met het team lessen kan voorbereiden, observeren en feedbacken.

Naast trainingen is er ook voldoende informatie over close reading te vinden. Bijvoorbeeld onze whitepaper over close reading is een goede introductie die je op weg kan helpen. Voor extra verdieping zijn de boeken [Close reading in de praktijk](#) van Dortie Mijs, Ebelen Nieman en Liz Bunte wat ons betreft echt een aanrader.

Fase 2: Uitvoeren

Vorbereiden en uitvoeren vloeien in elkaar over. Hier zien we het plan maken en het trainen van het team als voorbereiding; zodra het betrekking heeft op wat er in de klas gaat gebeuren, scharen we het onder 'uitvoeren'.

Lessen maken

De globale lijn van de lessen wordt grotendeels door **de werkgroep** bedacht zodat er rekening gehouden kan worden met bestaande programma's van andere vakken, themaweken of andere activiteiten waarop aangesloten kan worden. Wie, wat, wanneer en hoe varieert per school; hier is geen algemeen geldende invulling voor te maken. Op een grote school zullen niet alle leerkrachten direct betrokken zijn terwijl dat op een kleine school heel anders is. Bij het laatste zul je misschien ook niet alles in één keer kunnen doen en zul je meer gefaseerd aan de slag gaan waarbij telkens de focus iets wordt verschoven. Wel zijn er een aantal zaken die in alle gevallen gedaan moeten worden.

Geschikte teksten uitzoeken

Zoals gezegd, moet een close reading-tekst authentiek zijn en voldoende complex. Met authentiek bedoelen we dat het een tekst moet zijn die leerlingen in het dagelijks leven tegen kunnen komen en niet speciaal gemaakt voor een begrijpend lezen-les. Bijvoorbeeld een interview uit een tijdschrift, een (deel van) verhaal of een informatieve tekst die je vindt op internet. Deze teksten moeten tegelijkertijd zowel complex zijn - de leerlingen gaan de tekst meerdere keren lezen en komen stap voor stap tot een volledig begrip - als passend bij het niveau van de leerlingen. Uit ervaringen van verschillende leerkrachten weten we dat dit niet altijd in één keer zal lukken. Daarom evalueer je steeds wat je hebt gedaan, zoals we verderop zullen beschrijven.

Checklist

Om een passende close reading-tekst te vinden voor jouw klas, kun je jezelf een aantal zaken afvragen aan de hand van deze checklist uit het boek *Close Reading - werken aan dieper tekstbegrip in het basisonderwijs*:

1. Sluit de tekst aan op de lees- en cognitieve vaardigheden van mijn leerlingen? Om deze vraag te beantwoorden, kun je jezelf de volgende vragen stellen:

- ☐ Zijn mijn leerlingen (lees)vaardig genoeg om de tekst te begrijpen?
- ☐ Kunnen mijn leerlingen de diepere betekenis uit de tekst halen?
- ☐ Helpt deze tekst bij het ontwikkelen van hogere denkvaardigheden bij mijn leerlingen?

2. Hebben mijn leerlingen voldoende voorkennis en ervaring voor deze tekst? Om deze vraag te beantwoorden, kun je jezelf de volgende vragen stellen:

- ☐ Snappen ze het leesdoel van de tekst?
- ☐ Sluit de tekst aan op de aanwezige achtergrondkennis van mijn leerlingen?
- ☐ Is de woordenschat van de leerlingen groot genoeg om de tekst te kunnen begrijpen?
- ☐ Kennen ze het tekstgenre en weten ze welke kenmerken daarbij horen?

3. Hoe zit het met de motivatie en betrokkenheid van mijn leerlingen? Om deze vraag te beantwoorden, kun je jezelf de volgende vragen stellen:

- ☐ Zijn ze gemotiveerd genoeg om de tekst, zowel wat betreft onderwerp als schrijfstijl, te lezen?
- ☐ Hebben ze genoeg doorzettingsvermogen om deze tekst te lezen?

4. Passen de taakkenmerken bij het niveau van mijn leerlingen? Om deze vraag te beantwoorden, kun je jezelf de volgende vragen stellen:

- ☐ Hoe moeilijk zijn de opdrachten bij de tekst die ik bedenken?
- ☐ Zijn de leerlingen bekend met de opdrachten?
- ☐ Zijn de opdrachten voldoende gevarieerd?

Aansluiten op andere vakken

Wanneer leerlingen al bekend zijn met een onderwerp, zullen zij nieuwe informatie gemakkelijker tot zich nemen. Daarom is het belangrijk aan te sluiten op de thema's van andere vakken of activiteiten waar de leerlingen al mee bezig zijn. Hun motivatie zal hierdoor groter zijn. Ze zijn nieuwsgierig en willen meer weten over een onderwerp. Begrijpend lezen wordt dan een vaardigheid die ze willen beheersen in plaats van een schoolvak waar ze tegenop zien. Omdat we een groot voorstander zijn van thematisch werken, vinden we het logisch dat begrijpend lezen samenhangt met bijvoorbeeld wereldoriëntatie. Daardoor kun je dieper ingaan op de stof die ze voor dat vak moeten beheersen, waardoor hun kennis nog verder vergroot wordt, net als hun woordenschat.

Een bijkomend doel van een andere manier van begrijpend lezen geven, is de leesmotivatie bij je leerlingen vergroten. Immers, hoe meer je leest, hoe beter je het kunt. Daarom is het aan te raden om boeken uit te zoeken die passen bij het thema dat je in de klas behandelt. Je wilt je leerlingen daarbij kennis laten maken met een breed scala aan boeken. Je hebt zelf immers ook een voorkeur voor wat je leest; van romans tot tijdschriften en van informatieve boeken tot poëzie. Onderschat het voorlezen niet. En het daarna bespreken van wat je gelezen hebt. Voorlezen heeft namelijk een groot positief effect op taalverwerving en het ontwikkelen van tekstbegrip.

Lessen voorbereiden

In de eerste close reading-sessie ga je als **de leerkracht** 🧑 de tekst modelen waarbij je jouw gedachteproces tijdens het lezen voordoet. Dit is iets wat je moet voorbereiden. Modelen is een vaardigheid die je gaandeweg steeds beter zal gaan beheersen. Daarnaast is bij close reading de interactie tussen leerkracht en de leerlingen, en de leerlingen onderling, niet te onderschatten.

Een ander onderdeel van een begrijpend lezen-les zijn passende opdrachten waarmee de leerlingen hun begrip van de tekst vergroten. Dit zijn niet alleen de voor de hand liggende tekstgerichte vragen waarmee je gewoonlijk de kennis van een tekst toetst. Minstens zo belangrijk is het leren maken van een woordweb, mindmap of een samenvatting waarmee leerlingen tot een dieper begrip van de tekst kunnen komen. Zeker in het begin is het maken van een goede begrijpend lezen-les waarbij je gebruik maakt van de close reading-aanpak veel werk. We raden het daarom af om dit als leerkracht individueel aan te pakken. Het cliché gaat hier op: vele handen maken licht werk. Ga daarom samen aan de slag waarbij je de taken verdeelt. Daarbij hoeft je je niet met alle onderdelen bezig te houden. Werk bijvoorbeeld in koppels die de teksten uitzoeken, boekenlijsten samenstellen of opdrachten bedenken. Het is aan te raden om samen de gekozen teksten te bespreken en de vragen, die je per sessie wil beantwoorden met de klas, te bedenken. Dit kan schoolbreed en hoeft niet per se alleen met de andere leerkrachten die in jouw jaarlaag lesgeven.

Voorbeeld

Tekst B

← → ↺ <https://www.npo3.nl/3opreis/kiribati-oceanie-klimaatverandering> ☆

PROGRAMMA'S ONLINE SERIES QUIZZEN FILM & SERIE REVIEWS

SITES ▾

Zoek in 3 op Reis en NPO 3

TERUG NAAR 3 OP REIS

Kiribati: het verdrinkende (ei)land

Artikel 17 mei 2022

In de Grote Oceaan vind je een onbekend land dat uit 33 koraaleilanden bestaat: de Republiek Kiribati. Slechts 21 eilanden worden bewoond. En daarop woon je met gevaar voor eigen leven: de eilandengroep verdwijnt namelijk langzaam in de zee.

Kiribati op de kaart

Hoe omschrijf je Kiribati, dat je uitspreekt als Kiribas, op een logische wijze? Dat is ingewikkelder dan je zou denken. Met alleen de palmbomen, het zandstrand en een verdwaalde weg benoemen kom je er niet. De eilandstaat heeft namelijk een oppervlakte van zo'n zevenhonderd vierkante meter. De afstand tussen de uiterste eilanden is hetzelfde als die tussen Los Angeles en New York.

Kijk je dus op de kaart? Dan zie je 33 kleine, verdwaalde stippen in het water op zo'n vierduizend kilometer van Hawaï. Het land bevindt zich op het noordelijk-, zuidelijk-, oostelijk- én westelijk halfrond. Met zijn ligging op het westelijk halfrond is dit het meest westelijke land ter wereld. En hoewel je verwacht dat het hierdoor moeilijk bereikbaar is, telt het land 23 vliegvelden, waaronder twee internationale. Je bereikt de eilandengroep na een vlucht van vijf uur vanuit Hawaï.

De leerlingen van groep 7 hebben een informatieve tekst van internet gelezen over Kiribati, een eilandengroep in de Grote Oceaan.

Voorbeeld

© Fofa 2023 | Het weer is overal anders | Groep 7

Opdracht 1: Info over Kiribati
Maak een mindmap over Kiribati. Wat weet je nu over dit eiland? Je maakt van alle vijf de kopjes één tak en geeft iedere tak een andere kleur. Noem per tak minstens twee dingen uit de tekst.

Kiribati: het verdrinkende eiland

Tip: Gebruik weinig woorden en vooral tekeningen in je mindmap.

Draai je werkblad

Dit werkblad is van

Werkblad
Tekst B | Basis

fofo

Na de tweede leessessie gaan ze een mindmap maken aan de hand van de informatie uit de tekst. Zo leren ze voor zichzelf de belangrijkste informatie uit de tekst te halen.

Overleg met elkaar

Ervan uitgaande dat close reading voor bijna het gehele team nieuw is, kun je niet zonder regelmatig overleg. Je wilt van elkaar weten waar je tegenaan loopt, wat goed ging en of bepaalde opdrachten en teksten voor de leerlingen lastig of juist te gemakkelijk waren. Dit kan steeds in een kort overleg. Aan het eind van iedere serie lessen bespreek je met het hele team hoe het ging. Het initiatief hiervoor ligt bij **de werkgroep** 🧑.

Fase 3: Evalueren

Aan de hand van alle data die je over de uitgevoerde activiteiten hebt verzameld, ga je evalueren. Deze gegevens bestaan uit de gebruikte teksten, lesvoorbereidingen, verslagen van teambijeenkomsten, ervaringen tijdens trainingen en leerlingresultaten. Afwijkingen ten opzichte van het plan worden geïdentificeerd en verklaard. Aan de hand van de uitkomsten van deze fase wordt bepaald op welke elementen moet worden bijgestuurd. Dit moet zorgvuldig gedocumenteerd worden om het hele implementatieproces zo zuiver mogelijk te houden en omdat het een hulpmiddel is bij het verankeren van deze vernieuwing in je onderwijs.

Coaching

Voor close reading heb je als leerkracht vaardigheden nodig die je voorheen mogelijk nog niet bezat. Het is anders dan je gewend was en je mist mogelijk de zekerheden van je eerdere begrijpend lezen-lessen. Een voorbeeldles van een expert-leerkracht op het gebied van close reading kan dan helpen. Net zoals het samen ontwerpen van lessen. Daarmee bied je allereerst houvast, vervolgens heb je een duidelijk voorbeeld om feedback op te geven. Dit vraagt voornamelijk een tijdsinvestering van **de expert-leerkracht** en die zal daarvoor vrij gepland moeten worden. Van **de leerkracht** wordt alleen verwacht dat die openstaat voor een observatie van zijn les, coaching en feedback.

Een kijkje in de klas

Tijdens stages kijkt er nog regelmatig iemand mee tijdens de les van de beginnende leerkracht. Maar daarna? Zelden. En dat is jammer omdat zelfs de meest ervaren leerkracht nog beter kan worden van feedback krijgen (en geven). Laat **de expert-leerkracht** daarom kijken in de klas. Maak een video-opname zodat je dit samen terug kan kijken. Zorg daarbij wel voor een veilige omgeving. Het advies is daarom om dit één op één te doen en de meer algemene ervaringen in de groep te bespreken. Om een groter effect te bewerkstelligen, observeer je een les die samen ontworpen is. De lesvoorbereiding is dan al gedaan, observeer, geef feedback en coach daarop.

Feedback halen

Het is dan ook belangrijk dat vanuit alle belanghebbenden feedback gehaald wordt. **Het team** doet dit al geregeld tijdens de overleggen die er zijn. Dat de feedback goed geregistreerd wordt, is essentieel. Dat gaat gemakkelijk bij 'officiële' feedback als een enquête, maar wordt lastiger wanneer de reacties tussen neus en lippen door worden gemeld. Waar mogelijk zul je deze terugkoppeling over je onderwijsverandering zo veel mogelijk moeten regisseren.

Het team

De feedback van het team komt voornamelijk uit de evaluatierondes na afloop van iedere serie lessen. Deze kun je ook goed halen uit bijvoorbeeld coachingsgesprekken of tijdens studiedagen. Daarnaast zijn teamoverleggen een goede bron wanneer dit consequent vastgelegd wordt.

Leerlingen

Aan het eind van een lessenserie is het een goed idee om de leerlingen te laten evalueren wat ze geleerd hebben en daarop te reflecteren. Zij krijgen daardoor meer eigenaarschap over hun leerproces, terwijl het jou de nodige informatie geeft over het effect van close reading op hun begrijpend lezenvaardigheden en hoe dat door de leerlingen ervaren wordt.

Fase 4: Bijsturen

De eerste drie fases van de implementatie zitten erop. Hoewel je op dit moment de eerste cyclus nog aan het afronden bent, kijk je hier alvast een beetje vooruit. Op basis van de evaluatie en analyses uit voorgaande fases stuur je bij. Voor de volgende cyclus van de kwaliteitscirkel zal een nieuw plan gemaakt moeten worden. Op welke vlakken wil je de aanpak bijschaven? In deze fase stel je jezelf vragen als: is iedereen voldoende vaardig in het modelen van een tekst? En: zijn de teksten die we gekozen hebben geschikt? Kunnen we nog beter aansluiten op andere vakken?

In deze fase is het essentieel om de behaalde resultaten te borgen, zowel voor de korte als lange termijn. Zo voorkom je een terugval en zorg je er tegelijkertijd voor dat een stevig fundament gelegd wordt. De lesvoorbereidingen voor volgend jaar liggen in grote lijnen klaar en waarschijnlijk hoef je alleen nog maar voort te borduren op wat je hebt en verfijnen. Wat er uit deze fase ook komt, het is altijd waardevolle input voor de nieuwe cyclus.

Werkgroep overleg

Aan het eind van een cyclus komt **de werkgroep** voor het laatst bijeen. Zelfs als voor de nieuwe cyclus de werkgroep uit dezelfde personen bestaat. Er zullen namelijk nieuwe doelen gesteld worden en daar hoort een nieuwe werkgroep met een nieuwe opdracht bij. **De werkgroep** zorgt voor een overdracht naar de nieuwe groep en zal de behaalde resultaten doorgeven aan de schoolleider. Samen met **de coördinator** zal deze een nieuw doel bedenken voor het volgend schooljaar.

Documentatie

Door de resultaten en bevindingen te documenteren borg je de onderwijsvernieuwing, -verandering of -verbetering. Je wilt voorkomen dat kennis verdwijnt. Hoe zorg je ervoor dat kennis niet verdwijnt en de ontwikkeling niet stilvalt? Dit kan op veel verschillende manieren. Het belangrijkste is dat je het doet. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij veel verschillende personen. Van **de schoolleider** mag verwacht worden dat die hier de voorwaarden voor schept in de vorm van een goed systeem. **De leerkrachten** leggen vast wat ze doen en gedaan hebben, zodat voor het nieuwe schooljaar alles al klaar is. Dit wordt door **de expert-leerkracht** gecoördineerd. Zo heeft iedereen hier zijn eigen rol in. Dit is niet alleen van belang om de voortgang in de gaten te houden en die op gang te houden, het zorgt er ook voor dat nieuwe leerkrachten gemakkelijker aan de slag kunnen. De teksten en lesvoorbereidingen liggen voor hen klaar en met een handleiding of door hen eventueel een workshop of training close reading te laten volgen, kunnen ze het snel in de praktijk toepassen.

Verantwoording

In de implementatiegids hebben we al een paar (onmisbare) bronnen om meer te weten te komen over close reading genoemd. Uiteraard lees je onze whitepaper Close reading helpt je écht te begrijpen wat je leest waarin we de verschillende facetten van close reading belichten en je helpen je eerste lessen te geven.

Voor een compleet beeld over hoe je close reading toe kunt passen in jouw klas en school, is wat ons betreft de serie [Close reading in de praktijk](#) van Dortie Mijs, Ebelien Nieman en Liz Bunte onmisbaar. Drie delen gericht op de onderbouw, middenbouw en bovenbouw met complete lessenseries.

Leer meer over close reading op de Faqta Academie

Met het trainingsprogramma van Faqta kun je op verschillende manieren met close reading aan de slag. Wil je eerst verder onderzoeken of de close reading-aanpak iets voor jou is? Dan is een van [de gratis webinars over begrijpend lezen en close reading](#) een goed startpunt. Met het [Open programma](#) - online of op onze locatie - beschik je over de handvatten die je direct kunt toepassen in jouw begrijpend lezen-lessen.

Vraag jouw proefperiode aan!

Met de aanpak van Faqta kun jij eenvoudig beginnen met thematisch werken. Ontdek 6 weken lang hoe je verschillende vakken binnen één thema kunt laten aansluiten.

Start jouw proefperiode

op jouw manier